

Sygn. akt III AUa 1323/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Żurecki (spr.)
Sędziowie	SSA Irena Goik SSA Jolanta Pietrzak
Protokolant	Ewa Bury

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania K. A. (K. A.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku

z dnia 25 kwietnia 2012r. sygn. akt IX U 258/12

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Żurecki /-/SSA I.Goik

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1323/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 24 listopada 2011 roku ustalił ubezpieczonemu K. A. wysokość emerytury przyznanej na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jako 80% emerytury obliczonej na podstawie art.53 ustawy i 20% emerytury obliczonej na podstawie art.26 ustawy, tj. zgodnie z zasadami określonymi w art.183 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach.

W odwołaniu ubezpieczony domagał się obliczenia wysokości emerytury z zastosowaniem przeliczników pracy górniczej.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2012 roku uwzględnił odwołanie, zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że „przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury w wysokości uwzględniającej w zakresie jej części obliczonej w oparciu o art.53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przeliczniki górnicze o których mowa w art.52 tejsze ustawy” - pkt 1 wyroku.

W punkcie 2 wyroku Sąd zasądził na rzecz ubezpieczonego od organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy podał, że przewidziany w art.183 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych sposób ustalania wysokości emerytur przyznanych na podstawie art.184 wskazuje na tzw. mieszany jego charakter - odsyłający do obliczenia części świadczenia według dotychczasowych zasad przewidzianych w art.53 ustawy.

Ta okoliczność, przy uwzględnieniu faktu, iż o nabyciu prawa do przedmiotowej emerytury, poza przesłanką wieku, decyduje spełnienie pozostałych wymogów do dnia 1.01.1999 roku, a zatem przy uwzględnieniu obowiązujących zasad, zachowanych także w odniesieniu do emerytury przysługującej starszym ubezpieczonym, w ocenie Sądu powoduje, iż do obliczenia części emerytury zgodnie z art.53 zastosowanie znajdują przeliczniki górnicze, o których mowa w art.52 ustawy dotyczącym ustalania wysokości emerytur innych niż górnicze.

Oceny tej nie zmienia fakt, iż wspomniany art.183 nie wymienia w swojej treści art.52 powołując się jedynie na przepis art.53 i 26.

Zaznaczyć bowiem należy, iż wspomniany art.53 w procesie ustalania wysokości emerytury usytuowany jest w Rozdziale 4 Działu II ustawy, bezpośrednio po przepisach art.51 i 52 regulujących kwestie związane ze stosowaniem preferencyjnych przeliczników górniczych i dla zastosowania określonej w nim metody ustalania wysokości emerytury (w części także przyznanej w oparciu o art.184) wymaga w pierwszej kolejności prawidłowego ustalenia długości okresów nieskładkowych, co zdaniem Sądu czyni zbędnym powoływanie się w art.183 na art.52, nie wykluczając jednak jego stosowania (taki też pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Katowicach w uzasadnieniu wyroku z dnia 30.11.2010r., sygn. akt III AUa 930/10).

Skoro zatem K. A. w przebiegu swojej aktywności zawodowej legitymuje się okresem pracy górniczej, prowadzącej do obniżenia, z mocy art.39 omawianej ustawy, wieku emerytalnego i w konsekwencji uprawniającej do uzyskania prawa do emerytury na podstawie art.184 tejsze ustawy, jego roszczenie w przedmiocie zastosowania do części emerytury obliczonej w oparciu o art.53 jest w pełni uzasadnione.

W apelacji od wyroku organ rentowy, wnosząc o jego zmianę i oddalenie odwołania, zarzucił rozstrzygnięciu Sądu naruszenie przepisów art.52 i art.53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS podnosząc, że z treści art.183 ustawy nie wynika możliwość stosowania przeliczników pracy górniczej określonych w art.52 ustawy do obliczania wysokości emerytury w części ustalonej wg zasad wskazanych w art.53 ustawy.

Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację, albowiem biorąc pod uwagę językowe znaczenie przepisu art.183 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie ma podstaw dla ustalania wysokości emerytur innych niż górnicze emerytury z zastosowaniem przeliczników pracy górniczej, przewidzianych w art.52 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy osiągnęli wiek uprawniający do emerytury w latach kalendarzowych 2009-2013.

Należy zauważyć, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się więc stosować do nich

wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej jeżeli ta istotnie prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych.

Sąd poddawanie wykładni rozszerzającej lub zawężającej wyczerpująco i kazuistycznie określonych przez ustawodawcę przepisów określających uprawnienia do świadczeń jest nieuprawnione (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16.08.2005 I UK 378/04 OSNP 2006 nr 13-14 poz.218, z 23.10.2006 I UK 128/06 OSNP 2007 nr 23-23 poz.359, z 29.01.2008 I UK 239/07 OSNP 2009 nr 7-8 poz.103, z 4.03.2008 II UK 129/07, OSNP 2009 nr 11-12 poz.155, z 19.05.2009 III UK 6/09 LEX nr 509028).

Treść przepisu art.183 ust.1 ustawy jest jasna. Przepis ten stanowi, że emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej, urodzonej po dniu 31.12.1948 roku, z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art.46 lub 50, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2009, wynosi 80% emerytury obliczonej na podstawie art.53 oraz 20% emerytury obliczonej na podstawie art.26. Będące przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie przeliczniki 1,5 i 1,8 należne za każdy rok pracy górniczej, stosowane przy ustalaniu wysokości emerytur innych niż górnicze emerytury, zostały przewidziane w art.52 ustawy o emeryturach i rentach, tj. w rozdziale 4 działu II ustawy zatytułowanym: „ustalanie wysokości emerytur, o których mowa w art.27-50e”.

Natomiast ubezpieczony nabył prawo do emerytury na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach, który jest samodzielną podstawą powstania uprawnień emerytalnych, określającą odrębne przesłanki ich nabycia, inne niż w art.27-50e ustawy.

Niewątpliwie ubezpieczony, wskutek zastosowania zasad obniżenia powszechnego wieku emerytalnego z tytułu pracy górniczej, osiągnął wiek emerytalny w 2009 roku, co wykluczyło możliwość nabycia prawa do emerytury na warunkach z art.46 ustawy (spełnienia warunków do uzyskania emerytury z art.32 do 31.12.2008r.).

Wykładnia językowa przepisu art.183 znajduje zatem potwierdzenie w wykładni systemowej ustawy o emeryturach i rentach.

Wynik tej wykładni wzmacnia ponadto odwołanie się do względów celowościowych ustawy, która przewiduje stopniowe ograniczanie i wygaszanie preferencji w zakresie nabywania uprawnień do emerytur w obniżonym wieku oraz ustalania wysokości świadczeń. Wyrazem takich założeń ustawy jest m.in. omawiany przepis art.183 zamieszczony w przepisach przejściowych, przewidujący niejako mieszany sposób ustalania wysokości emerytur dla określonej w tym przepisie kategorii ubezpieczonych osiągających wiek uprawniający do emerytury po 31.12.2008 roku a przed 2014 rokiem, przewidujący możliwość obliczania wysokości świadczeń po części według reguł z art.53 ustawy, co nie oznacza, że w przypadku tej kategorii osób ubezpieczonych istnieje możliwość wykroczenia poza te reguły, skoro przepis art.183 ustawy nie nasuwa wątpliwości interpretacyjnych.

Należy też zauważyć, że przepis art.183a ustawy wyraźnie stanowi, iż przepisu art.183 nie stosuje się tylko do emerytur przyznanych ubezpieczonym, którzy prawa do emerytur nabyli na podstawie art.50a lub 50c (tj. nabyli prawa wyłącznie do górniczych emerytur).

Ponadto odnosząc się do wyводу prawnego zawartego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, w którym Sąd akcentuje istotność spełnienia przez ubezpieczonego wymogów dotyczących stażu pracy w szczególnych warunkach do dnia 1.01.1999 roku, należy zauważyć, że ubezpieczony do tej daty nie wykazał co najmniej 5-letniego okresu pracy górniczej pod ziemią, co w kontekście art.52 ustawy o emeryturach i rentach, wymagającego co najmniej 5 lat pracy pod ziemią dla zastosowania przeliczników górniczych wymienionych w tym przepisie, eliminowałoby w przypadku ubezpieczonego taką możliwość.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Apelacyjny orzekł o zmianie wyroku i oddaleniu odwołania (art.386 § 1 k.p.c.).

/-/SSA J. Pietrzak /-/SSA M. Żurecki /-/SSA I. Goik

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM